

Sigmund Knutsen
Orrøya, Norsk Okkupasjonshistorie, 2014
N-3142 VESTSKOGEN.

NØTTERØY: 94. 09. 02.
Telefon: 333 22105.

Ref:

110155

Henning Engelsen,
2858 KAPP

Kjære venn:

Takk for telefonsamtale for et par uker siden.

Jeg oversender noen kopier av tegningen til Wigforss og som vel fikk navnet "Krigens ansikte".

Man vil vel kunne mene at jeg har et litt for uregjerlig hode når jeg nu på fallrepet begynner å fantasere om en markering av våre falnes graver i Duderhof West, ved Krassnoe Sselo. Skijegernes markering i Nord-Finnland har jo avstedkommet adskillige, tildels ubehagelige avisskriverier, men nu står altså minnesteinen der.

Gravplassen i Duderhof kan stedfestes omtrent på meteren, og er vel det eneste sted hvor man kan påvise en samlet gravplass for nordmenn som falt på tysk side, omtrent hvor hver enkelt blev begravet og hvem som ligger der.

Det er min tro at vi alle i i ettertid har latt vår tanker gå til dem som ikke fikk komme hjem, og at vi gjerne hadde sett at noe kunne gjøres for å markere et minnesteid der. Først etter at "trollet" sprakk og innholdet ligger synlig for all verden har det vært mulig å tenke i slike baner. På den annen side er tiden løpt til de grader ifra oss at noen nok vil anse det for urealistisk å tro at noe slikt lar seg gjennomføre, og det av en restgruppe som ubønnhørlig reduseres fra år til år.

Mine tanker er at området må sikres som minnesteid og at det bør settes opp et minnesmerke der, som en gave til landsbyen Krassnoe Sselo. Dette minnesmerke bør etter min oppfatning være en skulptur i naturlig størrelse som fremstiller tegningen til Wigforss.

Skal dette virkelig gjøres bør skulpturen helst innvies høsten 1995, og det arrangeres en fellesreise til St. Petersburg for deltagelse i dette. Skulpturen bør få navnet "Krigens ansikte."

Når jeg vendte meg til Elena så var det fordi idèen slo ned i meg da jeg falt for hennes arbeider ved utstillingen på Tjøme.

Om noen skulle kunne gi en slik skulptur den utstråling som tegningen inneholder burde det være henne. Muligens vil hun selv se muligheten når hun ser tegningen. Om du og dine døtre løser oppgaven i fellesskap så ville jo dette være fint. Jeg tror på det som en garanti for kvalitet.

Første forutsetning er at det lykkes å opprette et fond som gir rimelig økonomisk dekning for et slikt arbeide.

Skulle dere tvile på at denne vei er farbar så finnes det en annen, og sikkert økonomisk og praktisk/politisk, enklere løsning:

Jeg har idag meget hyggelig korrespondanse med en gruppe i St.Petersburg som går under navnet Initiativgruppe "Die Versöhnung".

De arbeider med å oppspore og bevare gravplasser for dem som falt på

Østfronten på tysk side. De sier seg sterkt interessert i kontakten med oss. Jeg har allerede tatt opp spørsmålet om vår gravplass og de har lovet all mulig hjelp.

Om jeg framlegger spørsmålet om denne skulptur for dem vil de sikkert kunne finne en russisk billedhugger som vil påta seg jobben, og kostnaden vil antagelig bli lettere å bære.

Jeg ser også dette i et videre perspektiv. Om skulpturen fremstår slik at den kan støpes i et større antall så kan man kanskje få det tyske "Kriegsgräberführsorge" til å interessere seg for saken i sin allmindelighet. Det finnes jo mange massegraver, kjente steder, hvor man bare har omtrentlig oversikt over hvem og hvor mange som ligger der, og hvor det behov erfor en markering. Dersom "Die Versöhnung" hadde kunnet tilby denne skulptur som en "standard" markering av slike steder og med en minneplate som opplyser om det man vet om stedet. Det måtte virke som en troverdig vilje til "Versöhnung". Tegningen viser litt av hva vi så i Russland, men den viser også hva resten av Europa, ikke minst det tyske folk, fikk gjennomlide sogar efter at freden brøt løs.

Det må lages en inskripsjon som ikke bebreider noen av de som falt, men som maner til eftertanker om hvad som er krigens virkelighet. Soldatenes skjebne var brutal, men de var forberedt på det værste. Sivilbefolkningen blev rammet nådeløst og i et omfang som ingen tidligere krig har sett maken til.

Det ville føles befriende om vi kunne efterlate oss en sak som denne. Det ville også fremtvinge et annet syn på oss som frontkjemper, fordi dette er et bevis på hvad vi så og at det ikke blev feiet under teppet. Tegningen inngår i en samling av Wigforss' tegninger som blev utgitt under krigen her i Norge, og den gjenspeiler hans medfølelse.

Blir det den russiske løsning, så vil jeg i alle fall håpe på at vil kan få litt rådgivning fra deg og dine døtre. Hvilket materiale skal vi satse på for å få frem den rett utstråling?

Mine tanker ovenfor synes å binde oss til en støpeform for bronse eller betong og med en evt. overflatebehandling. Betong kan komme på tale idag, iden man i de senere år har lykket med å støpe betong med tilnærmet granittens egenskaper. Betong kan jo støpe i en hvilken som helst fargenyanse, og deler av overflaten kan bearbeides med verktøy eller kjemisk behandling.

Antagelig må den første skulptur komme på plass i Krasnoe Sselo. Den vil da, om det hele gjøres riktig, trekke andre minnesteder efter seg.

For at jeg skal kunne komme videre må det første spørsmål besvares. I hvilken grad kan vi regne med hjelp fra dere? Når dette er avklart vil jeg kunne gå rett på "Die Versöhnung".

Jeg håper derfor at dere vil tenke igjennom ovenstående så raskt som mulig, og evt. slå på tråden for en prat.

Med vennlig hilsen:

war treatment he received at the hands of the "democratic" victors.

One of Finn Wigforss' combat artworks: "Without hesitation and without any consideration for the danger of it, he runs forward..."

Apparently after some very difficult times he died in Norway a few years ago. His artwork still appears in many books dealing with the Waffen-SS, both here and abroad.

Part of a poem by Finn Wigforss:

To a Frontfighter

Loyal to yourself
and loyal to the Ideal,
with your life at risk you advanced.
But everything you thought right
was seen as wrong,
and everything you called honor
was converted into treason and shame.

(2 pics of Hitler & 3 Nudes) all for \$100.00
Please add \$3.00 handling. \$10.00 minimum order.

SS-Kriegsbericht Finn Wigforss (Information provided by Erik Norling)

SS-KB Finn Wigforss was a Swedish Waffen-SS volunteer from Norway, who went on to become one of the most prominent combat artists in World War II. He was the nephew of the Swedish Finance Minister in the 1940s. At the outbreak of WWII, Wigforss was married to a Norwegian woman and lived in Norway. Therefore he volunteered his services to the SS Volunteer Legion "Norwegen" but he was soon sent to other fronts as a combat artist/war reporter with the rank of Unterscharfuehrer. While serving with the "Das Reich" Division of the Army Group Guderian, he was with the SS-Kampfgruppe which came the closest to Moscow.

As Wigforss' artwork became more and more noticed, the Germans tried to "Germanize" him, which resulted in some minor problems. When he won a prize in an exhibit of combat art in Berlin, some of the organizers decided to erase the inscription "Frw.Leg.Norwegen" that Wigforss like to place beneath his signature on his artwork. Wigforss noticed and promptly replaced the inscription; the organizers then removed it again. All-in-all this happened three times, until Wigforss told the organizers that he was going to withdraw his painting from the exhibition if they did not leave it alone. Finally they relented.

Finn Wigforss' combat art appeared in numerous German publications and many examples were collected in a booklet issued in 1944 by the Viking Forlag in Oslo, titled *Krigens ansikt* or *The Face of War*. A very limited English-language reprint edition of this appeared in Great Britain in the early 1980s. After the war, Wigforss, (even though a Swede), was incarcerated with other Norwegian volunteers at the Ilseeng prison. During this difficult time he wrote many well thought of poems about the frontfighters, their families, etc. Wigforss never recovered from the post-

BIBLIOPHILE LEGION BOOKS

P.O. BOX 612

SILVER SPRING, MARYLAND 20918-0612

Some of our current offerings:

Wolfgang Willrich: War Artist \$43.00
Julius Streicher Biography \$25.00
Portrait of Geli Raubal (Art Print) \$20.00
Rome-Berlin Axis Poster \$20.00
For Fuehrer & Fatherland ; Military Awards \$27.95
Foreman's Guide to Third Reich Collectibles & Their Values \$24.95
National Socialist Chronicle: 1889-1933 \$3.00
Foreign Legions of the Third Reich, Vols. 1,2,4 at \$24.95 each
Uniforms, Organization and History of the Afrika Korps \$24.95
Cloth Insignia of the SS \$34.95
Uniforms, Organization & History of the Waffen-SS, Vols. 2,3 and 5 at \$22.95 each
Propaganda Postkarten Vol.1 \$55.00
Propaganda Postkarten Vol.2 \$55.00
(These volumes are magnificently illustrated in b&w and full color).
The SA: A Historical Prospective \$29.95
The Hitler Youth \$35.00
SS War Stories I \$9.95
SS Ideology I \$9.95
CASSETTES
Panzer Marches I \$9.95
German Army Marches II \$9.95
German Army Marches IV \$9.95
German Army Marches V \$9.95
Luftwaffe Marches I \$9.95
Stormtrooper Marches I \$9.95
Stormtrooper Marches II \$9.95
Special Collection of 19 early issues of SIEGRUNEN, 1 SR Special, 2 SR Bulletins, # SR Newsletters plus a set of 5 classical NS artprints (2 pics of Hitler & 3 Nudes) all for \$100.00
Please add \$3.00 handling. \$10.00 minimum order.

WAFFEN-SS PERSONALITIES

SS-Kriegsbericht Finn Wigforss

(Information provided by Erik Norling)

SS-KB Finn Wigforss was a Swedish Waffen-SS volunteer from Norway, who went on to become one of the most prominent combat artists in World War II. He was the nephew of the Swedish Finance Minister in the 1940s. At the outbreak of WWII, Wigforss was married to a Norwegian woman and lived in Norway. Therefore he volunteered his services to the SS Volunteer Legion "Norwegen" but he was soon sent to other fronts as a combat artist/war reporter with the rank of Unterscharfuehrer. While serving with the "Das Reich" Division of the Army Group Guderian, he was with the SS-Kampfgruppe which came the closest to Moscow.

As Wigforss' artwork became more and more noticed, the Germans tried to "Germanize" him, which resulted in some minor problems. When he won a prize in an exhibit of combat art in Berlin, some of the organizers decided to erase the inscription "Frw.Leg.Norwegen" that Wigforss like to place beneath his signature on his artwork. Wigforss noticed and promptly replaced the inscription; the organizers then removed it again. All-in-all this happened three times, until Wigforss told the organizers that he was going to withdraw his painting from the exhibition if they did not leave it alone. Finally they relented.

Finn Wigforss' combat art appeared in numerous German publications and many examples were collected in a booklet issued in 1944 by the Viking Forlag in Oslo, titled Krigens ansikt or The Face of War. A very limited English-language reprint edition of this appeared in Great Britain in the early 1980s. After the war, Wigforss, (even though a Swede), was incarcerated with other Norwegian volunteers at the Ilseeng prison. During this difficult time he wrote many well thought of poems about the frontfighters, their families, etc. Wigforss never recovered from the post-

